

ΡΑΛΦ ΕΛΙΣΟΝ

ΑΟΡΑΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΑΓΟΡΙΤΣΑ ΜΠΑΚΟΔΗΜΟΥ

Κ Ε Δ Ρ Ο Σ

Ραλφ Έλισον: *Αόρατος άνθρωπος*
Τίτλος πρωτοτύπου:
Philip Kerr: *Invisible Man*

ISBN 978-960-04-4799-6

Μετάφραση: Αγορίτσα Μπακοδήμου
Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-διόρθωση: Θεοδώρα Θεοδωρίδου
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Γεωργία Καραγεωργίου

© 1947, 1948, 1952, *Ralph Ellison*
Copyright renewed © 1980, *Ralph Ellison*
All rights reserved
© Για την έκδοση στα ελληνικά, Εκδόσεις Κέδρος Α.Ε., 2017

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.
Γ. Γενναδίου 3
Αθήνα 106 78
τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655
www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr
e-mail: books@kedros.gr

Στην Ίντα

«Σώθηκες», φώναξε ο κάπτεν Ντελάνο, όλο και πιο έκπληκτος, με όλο και μεγαλύτερο πόνο, «σώθηκες: τι είναι αυτό που σε καταράστηκε έτσι;»

Χέρμαν Μέλβιλ, *Μπενίτο Σερένο*

ΧΑΡΙ: Σ' το λέω, δε βλέπεις εμένα, ούτε σ' εμένα χαμογελάς, ούτε εμένα κατηγορεί το περιφρονητικό σου βλέμμα, αλλά εκείνο το άλλο πρόσωπο, αν είναι πράγματι πρόσωπο, που νόμιζες εσύ ότι ήμουν: επέτρεψε στη νεκροφιλία σου να τραφεί από το πτώμα...

Τ.Σ. Έλιοτ, *Οικογενειακή Συγκέντρωση*

1

Η ιστορία ξεκινάει από πολύ παλιά, πριν από περίπου είκοσι χρόνια. Όλη μου τη ζωή έψαχνα κάτι, κι όπου κι αν στρεφόμουν πάντα κάποιος προσπαθούσε να μου πει τι ήταν αυτό. Εγώ αποδεχόμουν όλες τις απαντήσεις τους, παρ' όλο που συχνά ήταν αντιφατικές ή αυτοαναιρούνταν. Ήμουν αφελής. Έψαχνα να βρω τον εαυτό μου και έθετα σε οποιονδήποτε άλλο εκτός από τον εαυτό μου ερωτήσεις που εγώ, και μόνο εγώ, θα μπορούσα να απαντήσω. Μου πήρε πολύ χρόνο και πολλές επώδυνες παλινδρομήσεις των προσδοκιών μου για να συνειδητοποιήσω αυτό που όλοι οι άλλοι έμοιαζε να γνωρίζουν από γεννησιμιού τους: Ότι δεν είμαι κανένας άλλος παρά ο εαυτός μου. Αλλά πρώτα έπρεπε να ανακαλύψω ότι είμαι ένας αόρατος άνθρωπος!

Κι όμως δεν είμαι κάποιο τέρας της φύσης ή της Ιστορίας. Ήταν γραφτό να γίνω έτσι, λαμβάνοντας υπόψη όσα, αυτονόητα ή απρόσμενα, είχαν συμβεί πριν από ογδόντα πέντε χρόνια. Δεν ντρέπομαι που οι παππούδες μου ήταν σκλάβοι. Ντρέπομαι μόνο για τον εαυτό μου επειδή κάποια εποχή ντρεπόταν γι' αυτό. Πριν από περίπου ογδόντα πέντε χρόνια τους είπαν ότι ήταν ελεύθεροι, ισότιμοι με όλους τους υπόλοιπους ανθρώπους της χώρας μας σε οτιδήποτε αφορούσε το κοινό καλό, και ξεχωριστοί, σαν τα δάχτυλα του ενός χεριού, σε οτιδήποτε αφορούσε την κοινωνική θέση τους. Κι εκείνοι το πίστεψαν. Και χάρηκαν γι' αυτό. Παρέμειναν στη θέση τους, δούλεψαν σκληρά και ανέθρεψαν τον πατέρα μου να κάνει το ίδιο. Αλλά ο παππούς μου ήταν μοναδικός. Ήταν παράξενος γέρος ο παππούς μου, και μου έχουν πει ότι του μοιάζω. Αυτός ήταν που προκάλεσε τα προβλήματα. Στο νεκροκρέβάτο του κάλεσε τον πατέρα μου και του είπε: «Γιε μου, όταν θα έχω φύγει θέλω να συνεχίσεις εσύ τον αγώνα. Δε σ' το είπα ποτέ, αλλά η ζωή μας είναι ένας πόλεμος κι

εγώ όσο έζησα ήμουν προδότης, ένας κατάσκοπος στο στρατόπεδο του εχθρού από τη στιγμή που παρέδωσα το όπλο μου τότε στην Ανασυγκρότηση. Ζήσε με το κεφάλι σου στο στόμα του λιονταριού. Θέλω να τους εξαντλήσεις στα ναι, να τους υπονομεύσεις με χαμόγελα, να συμφωνείς μαζί τους μέχρι θανάτου, μέχρι να τους καταστρέψεις, να τους αφήσεις να σε καταβροχθίσουν μέχρι να κάνουν εμετό ή να εκραγούν τα στομάχια τους». Όλοι νόμισαν πως ο γέρος είχε χάσει τα λογικά του. Σε όλη του τη ζωή ήταν πράος άνθρωπος. Έβγαλαν βιαστικά τα παιδιά από το δωμάτιο, έκλεισαν τις κουρτίνες και χαμήλωσαν τόσο πολύ το φως που η φλόγα στο φιτίλι κοντανάσαινε όπως ο γέρος. «Διδάξτε το στους μικρότερους», ψιθύρισε με πάθος και πέθανε.

Αλλά οι δικοί μου στενοχωρήθηκαν περισσότερο με τα τελευταία λόγια του παρά με το θάνατό του. Ήταν σαν να μην είχε πεθάνει, τόση ανησυχία είχαν προκαλέσει τα λόγια του. Εμένα με προειδοποίησαν επανειλημμένα να ξεχάσω ό,τι είχε πει και, πράγματι, αυτή είναι η πρώτη φορά που το περιστατικό αναφέρεται εκτός οικογένειας. Όμως, είχε τρομακτική επίδραση πάνω μου. Ποτέ δε θα είμαι σίγουρος για το τι ακριβώς εννοούσε. Ο παππούς ήταν ένας ήσυχος γέρος που ποτέ δεν προκαλούσε προβλήματα, κι όμως τη στιγμή του θανάτου του αποκάλεσε τον εαυτό του προδότη και κατάσκοπο, και μίλησε για την πραότητα του σαν να ήταν μια πολύ επικίνδυνη ιδιότητα. Όλο αυτό έγινε ένας μόνιμος γρίφος που παρέμενε αναπάντητος στο πίσω μέρος του μυαλού μου. Και όταν τα πράγματα μου πήγαιναν καλά, σκεφτόμουν τον παππού μου και ένιωθα ντροπή και ενοχές. Ήταν σαν να ακολουθούσα τις συμβουλές του χωρίς να συνειδητοποιώ τι κάνω. Και το χειρότερο ήταν πως όλοι με αγαπούσαν γι' αυτό. Με επαινούσαν οι πιο λευκοί από τους λευκούς της πόλης. Με θεωρούσαν υπόδειγμα καλής συμπεριφοράς – όπως ακριβώς και τον παππού μου. Και αυτό που με μπερδευε ήταν πως ο παππούς μου είχε περιγράψει αυτή τη συμπεριφορά ως προδοσία. Κάθε φορά που με επαινούσαν ένιωθα το τσίμπημα της ενοχής, σαν να έκανα κάτι που στην πραγματικότητα ερχόταν σε αντίθεση με τις επιθυμίες των λευκών, πως αν το είχαν καταλάβει θα επιθυμούσαν να κάνω το ακριβώς

αντίθετο, ένιωθα πως θα έπρεπε να είμαι σκυθρωπός και κακός, και πως στην πραγματικότητα αυτό θα ήθελαν, παρ' όλο που είχαν μπερδευτεί και νόμιζαν πως ήθελαν να συμπεριφέρομαι έτσι όπως συμπεριφερόμουν. Φοβόμουν πως μια μέρα θα με αντιμετώπιζαν ως προδότη και τότε θα ερχόταν η καταστροφή. Παρ' όλα αυτά φοβόμουν ακόμα περισσότερο να φερθώ διαφορετικά γιατί κάτι τέτοιο δε θα τους άρεσε καθόλου. Τα λόγια του γέρου ήταν σαν κατάρα. Την ημέρα της αποφοίτησής μου έβγαλα ένα λόγο που τόνιζε ότι η ταπεινοφροσύνη είναι στην πραγματικότητα η ουσία της προόδου. (Όχι πως το πίστευα – πώς θα μπορούσα άλλωστε, αφού θυμόμουν συνέχεια τον παππού μου; – απλώς θεωρούσα ότι θα έπαινε). Ο λόγος μου είχε μεγάλη επιτυχία. Όλοι με επαινούσαν και με κάλεσαν να τον επαναλάβω σε μια συγκέντρωση των πιο διαπρεπών λευκών της πόλης. Αποτέλεσε μεγάλο θρίαμβο για όλη την κοινότητα.

Η συγκέντρωση γινόταν στην κεντρική αίθουσα ενός μεγάλου ξενοδοχείου. Όταν έφτασα εκεί ανακάλυψα ότι ήταν μια ανεπίσημη συνάθροιση αντρών, και μου είπαν ότι εφόσον βρισκόμουν κι εγώ εκεί θα μπορούσα επί τη ευκαιρία να πάρω μέρος σ' έναν αγώνα πυγμαχίας μέχρι τελικής πτώσεως στον οποίο θα συμμετείχαν μερικοί συμμαθητές μου. Αυτός ο αγώνας θα δινόταν πριν από την ομιλία και είχε ως σκοπό τη διασκέδαση των καλεσμένων.

Όλοι οι σημαντικοί άνθρωποι της πόλης βρίσκονταν εκεί φορώντας σμόκιν, καταβροχθίζοντας εδέσματα από τους μπουφέςδες, πίνοντας μπίρα και ουίσκι και καπνίζοντας μαύρα πούρα. Η αίθουσα ήταν μεγάλη και ψηλοτάβανη. Οι καρέκλες ήταν τοποθετημένες σε σειρές στις τρεις πλευρές ενός φορητού ριγκ. Η τέταρτη πλευρά ήταν άδεια, αποκαλύπτοντας μια μεγάλη επιφάνεια γυαλισμένου πατώματος. Πρέπει να σας πω ότι είχα κάποιες επιφυλάξεις σχετικά με αυτό τον αγώνα. Όχι επειδή δε μου άρεσε η πυγμαχία, αλλά επειδή δε συμπαθούσα ιδιαίτερα τους άλλους που θα έπαιρναν μέρος. Έδειχναν σκληροί τύποι, που το μυαλό τους δε βασανιζόταν από την κατάρα κάποιου παππού τους. Κανένας δε θα μπορούσε να αμφισβητήσει τη σκληρότητά τους. Και άλλωστε, υποψιαζόμουν ότι η συμμετοχή στον αγώνα θα μείωνε τη λαμπρότητα της

ομιλίας μου. Εκείνες τις μέρες που δεν είχα καταλάβει ακόμα ότι ήμουν άορατος, θεωρούσα τον εαυτό μου τον επόμενο Μπούκερ Τ. Ουάσινγκτον. Αλλά ούτε οι άλλοι τύποι με συμπαθούσαν ιδιαίτερα, και εκείνοι ήταν εννιά. Εγώ αισθανόμουν κατά κάποιον τρόπο ανώτερός τους και δε μου άρεσε που μας στρίμωξαν όλους μαζί στον ανεγκυστήρα υπηρεσίας. Αλλά ούτε σε αυτούς άρεσε που ήμουν μαζί τους. Για την ακρίβεια, καθώς οι φωτισμένοι όροφοι περνούσαν από μπροστά μας, ανταλλάξαμε κάποιες κουβέντες σχετικά με το ότι η δική μου παρουσία στον αγώνα είχε στερήσει σ' ένα φίλο τους την αμοιβή μιας βραδιάς.

Μέσω ενός πολυτελώς διακοσμημένου διαδρόμου μας οδήγησαν σ' έναν προθάλαμο και μας είπαν να φορέσουμε τη στολή της πυγμαχίας. Έδωσαν στον καθένα μας από ένα ζευγάρι γάντια και μας οδήγησαν στη μεγάλη αίθουσα με τους καθρέφτες, στην οποία μπήκαμε κοιτάζοντας ντροπαλά γύρω μας και ψιθυρίζοντας, φοβούμενοι μήπως έστω και κατά λάθος ακουστούμε πάνω από το θόρυβο του κόσμου. Η ατμόσφαιρα ήταν θολή από τον καπνό των πούρων. Και το ούισκι είχε αρχίσει ήδη να επιδρά. Σοκαρισμένος πρόσεξα ότι πολλοί από τους πιο σημαίνοντες ανθρώπους της πόλης ήταν αρκετά μεθυσμένοι. Ήταν όλοι εκεί – τραπεζίτες, δικηγόροι, δικαστές, γιατροί, ο αρχηγός της πυροσβεστικής, δάσκαλοι, έμποροι. Ακόμα κι ένας από τους πιο γνωστούς πάστορες. Κάτι που εμείς δεν μπορούσαμε να δούμε συνέβαινε πιο μπροστά. Ένα κλαρινέτο έπαιζε έναν αισθησιακό ρυθμό και οι άντρες σηκώνονταν από τις καρέκλες τους και κατευθύνονταν με ενθουσιασμό προς τα εμπρός. Ήμασταν μια μικρή συμπαγής ομάδα, στριμωγμένοι ο ένας δίπλα στον άλλο, με τους γυμνούς κορμούς μας να αγγίζονται και να γυαλίζουν από τον ιδρώτα της προσημονίας, ενώ όλοι οι μεγαλόσχημοι πιο μπροστά ενθουσιάζονταν όλο και περισσότερο με κάτι που εμείς δεν μπορούσαμε να δούμε. Ξαφνικά άκουσα το διευθυντή της σχολής, που με είχε καλέσει να έρθω, να φωνάζει: «Φέρτε τους νέγρους, κύριοι! Φέρτε τους μικρούς νέγρους!»

Μας οδήγησαν βιαστικά στο μπροστινό μέρος της αίθουσας, εκεί όπου ήταν ακόμα πιο έντονη η μυρωδιά του καπνού και του αλκοόλ. Και μας έσπρωξαν να προχωρήσουμε. Αμέσως μου κόπηκαν τα γόνατα από

το φόβο. Μια θάλασσα από πρόσωπα, άλλα εχθρικά, άλλα ευχαριστημένα, κυμάτιζε γύρω μας και στο κέντρο, με το πρόσωπο στραμμένο προς το μέρος μας, στεκόταν μια πανέμορφη ξανθιά – ολόγυμνη. Επικρατούσε απόλυτη σιωπή. Ένωσα μια ριπή κρύου αέρα να με παγώνει. Προσπάθησα να κάνω πίσω, αλλά άνθρωποι βρίσκονταν παντού γύρω μου. Μερικά από τ' αγόρια είχαν κατεβάσει το κεφάλι τους και έτρεμαν. Ένωσα να με τυλίγει ένα κύμα παράλογης ενοχής και φόβου. Τα δόντια μου άρχισαν να χτυπούν, ανατρίχιασα ολόκληρος και τα γόνατά μου έτρεμαν. Παρ' όλα αυτά το θέαμα με είχε συναρπάσει και συνέχιζα να κοιτάω παρά τη θέλησή μου. Ακόμα κι αν το τίμημα θα ήταν η τύφλωση, εγώ θα είχα κοιτάξει. Τα μαλλιά της ήταν κίτρινα σαν κούκλας, το πρόσωπό της είχε ένα παχύ στρώμα πούδρας και έντονο ρουζ, σαν να προσπαθούσε να δημιουργήσει μια απρόσωπη μάσκα, τα μάτια της βαθουλωτά και πασαλειμμένα με μπλε σκιά, μπλε σαν τον πισινό του μπαμπούνου. Ένωσα την επιθυμία να φτύσω πάνω της, ενώ τα μάτια μου διέτρεχαν αργά το κορμί της. Τα στήθη της ήταν σφιχτά και στρογγυλά σαν τους τρούλους των ναών στις Δυτικές Ινδίες, και στεκόμουν τόσο κοντά της που μπορούσα να δω την υπέροχη υφή του δέρματός της και τις σταγόνες του ιδρώτα να γυαλίζουν σαν πρωινή δροσιά γύρω από τις ρόδινες ερεθισμένες θηλές της. Ήθελα την ίδια στιγμή να φύγω τρέχοντας από την αίθουσα, να βουλιάξω μέσα στο πάτωμα και να πάω κοντά της και με το σώμα μου να την κρύψω από τα μάτια τα δικά μου και των άλλων· ήθελα να αγγίξω τους απαλούς μηρούς, να τη χαϊδέψω και να την καταστρέψω, να κρυφτώ από το βλέμμα της, και ταυτόχρονα να τη χαϊδέψω εκεί που, κάτω από το τατουάζ της αμερικανικής σημαίας στην κοιλιά, οι μηροί της σχημάτιζαν ένα σκούρο τρίγωνο. Είχα την εντύπωση ότι από όλους τους ανθρώπους εκεί μέσα, εκείνη κοιτούσε εμένα με τα γυάλινα μάτια της.

Και μετά άρχισε να χορεύει, με αργές αισθησιακές κινήσεις, με τον καπνό από τα δεκάδες πούρα να κολλάει πάνω της σαν αραχνοϋφαντο πέπλο. Έμοιαζε με πανέμορφη πεπλοφορούσα γοργόνα που με καλούσε από την επιφάνεια μιας γκριζας και αγριεμένης θάλασσας. Χάθηκα. Μετά άκουσα ξανά τον ήχο του κλαρινέτου και τους σημαίνοντες άντρες

που γελούσαν μαζί μας. Μερικοί εκτόξευαν απειλές προς το μέρος μας επειδή κοιτούσαμε και άλλοι επειδή δεν κοιτούσαμε. Στα δεξιά μου είδα ένα αγόρι να λιποθυμεί. Εκείνη τη στιγμή ένας άντρας άρπαξε μια ασημένια σαμπανιέρα από το τραπέζι, πλησίασε το αγόρι, του έριξε παγωμένο νερό, το έστησε στα πόδια του και ανάγκασε δύο από εμάς να το κρατάμε όρθιο, ενώ το κεφάλι του αγοριού κρεμόταν μπροστά και από τα μπλαβά χείλη του έβγαιναν μικρά βογκητά. Ένα άλλο αγόρι άρχισε να παρακαλάει να το αφήσουν να γυρίσει σπίτι. Ήταν ο πιο μεγαλόσωμος από όλους και φορούσε ένα σκουροκόκκινο σορτσάκι τόσο στενό που δεν μπορούσε να κρύψει τη στύση του, που προεξείχε ως απάντηση στον εκμαυλιστικό, χαμηλόφωνο θρήνο του κλαρινέτου. Προσπάθησε να κρύψει την αμηχανία του πίσω από τα γάντια της πυγμαχίας.

Και όλη αυτή την ώρα η ξανθιά συνέχιζε να χορεύει, χαμογελώντας αδιόρατα στους σπουδαίους άντρες που την παρακολουθούσαν γοητευμένοι, χαμογελώντας αδιόρατα στο φόβο μας. Πρόσεξα έναν γνωστό έμπορο που την κοιτούσε με μάτια πεινασμένα και με χείλη χαλαρά απ' όπου έτρεχαν σάλια. Ήταν ένας χοντρός άντρας με διαμαντένια κουμπιά στο πουκάμισό του, το οποίο φούσκωνε πάνω στην πρησμένη κοιλιά του· κάθε φορά που η ξανθιά λίκνιζε τους καμπυλωτούς γοφούς της εκείνος χάιδευε τις λιγοστές τρίχες του φαλακρού κρανίου του και, κρατώντας τα χέρια υψωμένα και με το άχαρο στήσιμό του να θυμίζει μεθυσμένη αρκούδα, τίνιζε μπροστά την κοιλιά του με μια αργή και πρόστυχη κίνηση. Αυτό το πλάσμα ήταν εντελώς υπνωτισμένο. Η μουσική είχε γίνει πιο γρήγορη. Καθώς η χορεύτρια κουλουριαζόταν και τιναζόταν με μια απόμακρη έκφραση στο πρόσωπό της, οι άντρες άπλωναν τα χέρια να την αγγίξουν. Μπορούσα να δω τα παχουλά δάχτυλά τους να βυθίζονται στην απαλή σάρκα. Κάποιοι άλλοι προσπάθησαν να τους σταματήσουν και εκείνη άρχισε να κινείται σε γεμάτους χάρη κύκλους, ενώ οι άντρες την κυνηγούσαν, γλιστρώντας και παραπατώντας στο γυαλισμένο πάτωμα. Ήταν μια τρέλα. Καρέκλες έπεφταν κάτω, ποτά χύνονταν, ενώ οι άντρες την κυνηγούσαν γελώντας και φωνάζοντας. Την έπιασαν λίγο πριν φτάσει στην πόρτα, τη σήκωσαν στα χέρια και την πέταξαν ψηλά

όπως κάνουν τα κολεγίопαιδα όταν γιορτάζουν, και πάνω από τα κόκκινα χείλη της με το μόνιμο ζωγραφισμένο χαμόγελο, είδα τα μάτια της γεμάτα τρόμο και αιδηία, τον ίδιο σχεδόν τρόμο που ένιωθα εγώ και μερικά άλλα αγόρια. Ενώ κοιτούσα, την πέταξαν ψηλά ακόμα δύο φορές· τα απαλά στήθη της ήταν σαν να πιέστηκαν από το βάρος του αέρα και τα πόδια της τινάζονταν άγρια καθώς τη στριφογύριζαν. Μερικοί λιγότερο μεθυσμένοι τη βοήθησαν να ξεφύγει. Κι εγώ ξεκίνησα μαζί με τα άλλα αγόρια να φύγω πηγαίνοντας προς τον προθάλαμο.

Μερικά αγόρια βρίσκονταν ακόμα σε κατάσταση υστερίας και έκλαιγαν. Αλλά καθώς προσπαθούσαμε να φύγουμε, μας σταμάτησαν και μας διέταξαν να μπούμε στο ριγκ. Δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτε άλλο από το να υπακούσουμε. Και οι δέκα περάσαμε τα σχοινιά και μας έδωσαν λευκά μαντίλια για να καλύψουμε τα μάτια. Ένας άντρας φάνηκε να κατανοεί κάπως την κατάσταση μας και προσπάθησε με ζητωκραυγές να μας ανεβάσει το ηθικό, ενώ εμείς στεκόμασταν με την πλάτη στα σχοινιά. Μερικά αγόρια προσπάθησαν να χαμογελάσουν. «Βλέπεις εκείνο το αγόρι εκεί πέρα;» είπε κάποιος άντρας. «Θέλω να πας κοντά του με το που θα ακούσεις το καμπανάκι και να του τη ρίξεις κατευθείαν στην κοιλιά. Αν δεν του τη ρίξεις εσύ, θα έρθω εγώ να τη ρίξω σ' εσένα. Δε μου αρέσει η φάτσα του». Σε όλους μας είπαν τα ίδια. Μας φόρεσαν τα μαντίλια. Όμως ακόμα κι εκείνη την ώρα εγώ έκανα σιωπηλά πρόβα την ομιλία μου. Στο μυαλό μου κάθε λέξη ήταν φωτεινή σαν φλόγα. Ένωσα να δένουν γερά το μαντίλι και έσφιξα το πρόσωπό μου ώστε το ύφασμα να χαλαρώσει όταν θα χαλάρωνα κι εγώ τα χαρακτηριστικά μου.

Αλλά τώρα με πλημμύρισε ένα κύμα τυφλού τρόμου. Ήμουν ασυνήθιστος στο σκοτάδι. Ήταν λες και ξαφνικά βρέθηκα σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο γεμάτο με δηλητηριώδη φίδια. Γύρω μου αντηχούσαν ανάκατες φωνές που ούρλιαζαν επίμονα να ξεκινήσει ο αγώνας.

«Άντε, ξεκινήστε!»

«Αφήστε με να ορμήσω σ' εκείνο τον μεγάλο νέγρο!»

Προσπάθησα να ξεχωρίσω τη φωνή του διευθυντή, λες και αναζητούσα ένα ίχνος ασφάλειας στη σχετικά οικεία χροιά της.

«Αφήστε με να ορμήσω σ' αυτά τα μαύρα καθίκια!» φώναξε κάποιος.

«Όχι, Τζάκσον, όχι!» ούρλιαξε μια άλλη φωνή. «Ελάτε εδώ, κάποιος να με βοηθήσει να κρατήσω τον Τζακ».

«Θέλω να την πέσω σ' αυτόν τον κοκκινοτρίχη νέγρο. Να τον κάνω κομμάτια», κραύγασε η πρώτη φωνή.

Έμεινα κολλημένος στα σχοινιά τρέμοντας ολόκληρος. Εκείνη την εποχή ήμουν αυτό που λεγόταν κοκκινοτρίχης, και εκείνος ο άντρας ακουγόταν αποφασισμένος να με θρυμματίσει ανάμεσα στα δόντια του λες και ήμουν τραγανιστό μπισκότο.

Διέκρινα ήχους πάλης. Άκουγα καρέκλες να σπάνε και αγριεμένα γρυλίσματα. Ήθελα να δω, ακόμα πιο απελπισμένα από πριν. Αλλά το μαντίλι ήταν σφιχτό σαν χοντρό κακάδι και όταν σήκωσα τα γαντοφορεμένα χέρια μου για να σπρώξω το λευκό ύφασμα, μια φωνή ούρλιαξε: «Α, όχι, δε θα το κάνεις, μαύρε μπάσταρδε! Άσ' το στη θέση του!»

«Χτύπα το καμπανάκι πριν ο Τζάκσον σκοτώσει κανένα νέγρο!» φώναξε κάποιος μέσα στην ξαφνική σιωπή. Άκουσα το καμπανάκι να χτυπάει και ποδοβολητά.

Ένα γάντι με χτύπησε στο κεφάλι. Τινάχτηκα και χτύπησα στα τυφλά κάποιον που πέρασε από δίπλα μου, νιώθοντας τη δόνηση από το χτύπημα να ανεβαίνει στο μπράτσο και να φτάνει μέχρι τον ώμο μου. Μετά μου φάνηκε λες και τα εννιά αγόρια έπεσαν όλα μαζί πάνω μου. Με χτυπούσαν από όλες τις πλευρές, ενώ εγώ προσπαθούσα να ανταποδώσω όσο καλύτερα μπορούσα. Δεχόμουν τέτοιο γρονθοκόπημα που αναρωτήθηκα αν ήμουν ο μοναδικός πυγμάχος με καλυμμένα μάτια, ή μήπως ο άντρας που λεγόταν Τζάκσον κατάφερε τελικά να με πιάσει στα χέρια του.

Τυφλός καθώς ήμουν, δεν μπορούσα πια να ελέγξω τις κινήσεις μου. Δεν είχα καμία αξιοπρέπεια. Παραπατούσα πέρα δώθε σαν μωρό παιδί, σαν μεθυσμένος. Ο καπνός είχε γίνει πιο πυκνός και με κάθε καινούργιο χτύπημα τα πνευμόνια μου έμοιαζε να καίγονται. Το σάλιο μου έγινε σαν καυτή πικρή κόλλα. Ένα γάντι τσάκισε το κεφάλι μου, πλημμυρίζοντας το στόμα μου με ζεστό αίμα. Ήταν παντού. Δεν μπορούσα να ξεχωρίσω αν η υγρασία που ένιωθα πάνω στο σώμα μου ήταν ιδρώτας ή αίμα. Μια

γροθιά προσγειώθηκε με δύναμη στο σβέρκο μου. Ένωσα να καταρρέω, το κεφάλι μου χτύπησε στο δάπεδο. Λάμπεις μπλε φωτός έσκισαν τον μαύρο κόσμο πίσω από το μαντίλι. Έμεινα κάτω παριστάνοντας τον αναισθητό, αλλά ένωσα χέρια να με αρπάζουν και να με στήνουν όρθιο. «Σήκω πάνω, μαύρο αγόρι! Στήσου όρθιος!» Τα χέρια μου ήταν σαν μολύβι, το κεφάλι μου βούιζε από τα χτυπήματα. Κατάφερα να βρω το δρόμο για τα σχολιά και κρατήθηκα εκεί, προσπαθώντας να πάρω ανάσα. Ένα γάντι με χτύπησε στη μέση και έπεσα πάλι κάτω, νιώθοντας τον καπνό να έχει γίνει σαν μαχαίρι που χώθηκε στα σωθικά μου. Μέσα σε μια θάλασσα από πόδια που με έσπρωχναν πέρα δώθε, τελικά κατάφερα να σταθώ όρθιος ανακαλύπτοντας ότι μπορούσα να δω τις σκοτεινές, ιδρωμένες φιγούρες να κινούνται μέσα στα σύννεφα καπνού σαν μεθυσμένοι χορευτές που ακολουθούν τους ρυθμικούς ήχους του ταμπούρλου που έπαιζαν οι γροθιές.

Όλοι χτυπούσαν μανιασμένα. Επικρατούσε πλήρης αναρχία. Όλοι χτυπούσαν όλους. Καμιά ομάδα δεν παρέμενε συμπαγής για πολλή ώρα. Δύο, τρεις, τέσσερις χτυπούσαν έναν, μετά στρέφονταν να χτυπήσουν ο ένας τον άλλο και κατόπιν ορμούσαν πάνω τους άλλοι. Οι γροθιές προσγειώνονταν κάτω από τη ζώνη και στα νεφρά, με γάντια χαλαρά ή σφιγμένα σε γροθιά, και τώρα που έβλεπα λίγο από το ένα μάτι, ο τρόμος είχε καταλαγιάσει κάπως. Κινήθηκα προσεκτικά, αποφεύγοντας τα χτυπήματα, αν και όχι όλα για να μην τραβήξω την προσοχή, πηγαίνοντας από τη μία ομάδα στην άλλη. Τα αγόρια έπεφταν το ένα πάνω στο άλλο σαν τυφλά, προσεκτικά καβούρια που έσκυβαν να προστατέψουν το καβάλο τους, με το κεφάλι χαμηλά στο σβέρκο, τα χέρια απλωμένα νευρικά μπροστά και τις γροθιές τους να ψαχουλεύουν τον γεμάτο καπνό αέρα σαν κεραίες υπερευαίσθητων σαλιγκαριών. Σε μια γωνιά είδα ένα αγόρι να χτυπάει μανιασμένα τον αέρα και τον άκουσα να ουρλιάζει από πόνο καθώς το χέρι του τσακίστηκε σ' ένα κολονάκι του ριγκ. Για μια στιγμή τον είδα να λυγίζει κρατώντας το χέρι του και μετά σωριάστηκε κάτω καθώς μια γροθιά προσγειώθηκε στο απροστάτευτο κεφάλι του. Πήγαινα από τη μία ομάδα στην άλλη, γλιστρώντας ανάμεσά τους και ρίχνοντας καμιά

γροθιά· μετά έβγαινα από το πεδίο βολής και έσπρωχνα άλλους μέσα για να δεχτούν τα χτυπήματα που είχαν ως τυφλό στόχο εμένα. Ο καπνός μας έπνιγε και δεν υπήρχαν γύροι, ούτε καμπανάκι κάθε τρία λεπτά για να ξεκουραστούμε. Η αίθουσα στριφογυρνούσε γύρω μου, μια δίνη από φώτα, καπνό και ιδρωμένα σώματα περικυκλωμένη από αγριεμένα λευκά πρόσωπα. Αιμορραγούσα από τη μύτη και το στόμα, σταγόνες αίματος κυλούσαν στο στήθος μου.

Οι άντρες συνέχιζαν να φωνάζουν. «Κομμάτιασέ τον, μαύρο αγόρι! Πέταξέ του τα έντερα έξω!»

«Ρίξ' του! Σκότώσέ τον! Σκότώσε τον μπουνταλά!»

Κάνοντας μια παραπλανητική πτώση, είδα ένα αγόρι να πέφτει βαριά δίπλα μου σαν να μας έριξε μαζί ένα και μοναδικό χτύπημα, και μετά είδα ένα παπούτσι αθλητικό να χτυπάει με δύναμη το καβάλο του καθώς οι δύο που τον έριξαν κάτω παραπάτησαν πάνω του. Στριφογύρισα ώστε να απομακρυνθώ, νιώθοντας ένα κύμα ναυτίας.

Όσο πιο άγρια παλεύαμε εμείς, τόσο πιο απειλητικοί γίνονταν οι άντρες. Και όμως εγώ είχα αρχίσει πάλι να ανησυχώ για την ομιλία μου. Πώς θα πήγαινε; Θα αναγνώριζαν τις ικανότητές μου; Τι θα μου έδιναν;

Πάλευα μηχανικά όταν ξαφνικά παρατήρησα ότι τα αγόρια έφευγαν το ένα μετά το άλλο από το ριγκ. Ξαφνιάστηκα και πανικοβλήθηκα, σαν να βρέθηκα απρόσμενα μόνος και αντιμέτωπος μ' έναν άγνωστο κίνδυνο. Μετά κατάλαβα. Το είχαν κανονίσει μεταξύ τους τ' αγόρια. Το έθιμο έλεγε πως οι δύο που έμεναν τελευταίοι στο ριγκ θα αγωνίζονταν μεταξύ τους για το έπαθλο. Όμως ήταν ήδη αργά όταν το κατάλαβα. Όταν χτύπησε το καμπανάκι, δυο άντρες με σμόκιν πήδησαν μέσα στο ριγκ και μας έβγαλαν τα μαντίλια. Βρέθηκα αντιμέτωπος με τον Τάτλοκ, τον πιο μεγαλόσωμο της ομάδας. Το στομάχι μου δέθηκε κόμπος και μου ήρθε ναυτία. Δεν είχε προλάβει να σβήσει ο ήχος στα αυτιά μου από το προηγούμενο καμπανάκι και χτύπησε πάλι. Είδα τον Τάτλοκ να κατευθύνεται με ταχύτητα προς το μέρος μου. Ανήμπορος να σκεφτώ κάτι άλλο να κάνω, του κατάφερα ένα δυνατό χτύπημα στη μύτη. Εκείνος δεν πτοήθηκε και συνέχισε να μου επιτίθεται, φέρνοντας μαζί του και την εξοντωτική

μυρωδιά του ιδρώτα. Το πρόσωπό του ήταν ένα μαύρο κενό, μόνο τα μάτια του ήταν ζωντανά – από μίσος για μένα, λάμποντας από τον πυρετώδη τρόπο όσων είχαν συμβεί σε όλους μας. Άρχισα να ανησυχώ. Εγώ λαχταρούσα να εκφωνήσω το λόγο μου κι εκείνος ορμούσε καταπάνω μου σαν να ήθελε να τον ξεριζώσει από μέσα μου. Τον χτυπούσα χωρίς σταματημό, αντέχοντας όπως μπορούσα τις δικές του γροθιές. Μετά, υπό το κράτος μιας ξαφνικής παρόρμησης, τον χτύπησα ελαφρά κάποια στιγμή που αγκαλιαστήκαμε και του ψιθύρισα: «Κάνε πως σε έριξα νοκ άουτ και θα πάρεις εσύ το βραβείο».

«Θα σου τσακίσω τα κόκαλα», ψιθύρισε τραχιά.

«Για χάρη τους;»

«Για χάρη μου, καθίκι!»

Μας φώναζαν να χωρίσουμε και ο Τάτλοκ μ' έφερε μισή βόλτα μ' ένα χτύπημα, και όπως η μηχανή προβολής τραντάζεται και πηδάει μερικά καρέ του φιλμ, είδα αγριεμένα κόκκινα πρόσωπα να παραφυλούν κάτω από τον γκριζομπλέ καπνό. Για μια στιγμή το σύμπαν κλονίστηκε, ξέφτισε, φούσκωσε, μετά το κεφάλι μου καθάρισε και ο Τάτλοκ ορθωνόταν ξανά μπροστά μου. Η τρεμουλιαστή σκιά μπροστά στα μάτια μου ήταν το κινούμενο αριστερό χέρι του. Μετά όρμησα μπροστά και με το κεφάλι στον υγρό ώμο του, ψιθύρισα:

«Θα σου δώσω και πέντε δολάρια παραπάνω».

«Να πας στο διάολο!»

Αλλά οι μύες του χαλάρωσαν λιγάκι κάτω από την πίεσή μου και με κομμένη την ανάσα είπα: «Εφτά;»

«Να τα δώσεις στη μάνα σου», απάντησε και μου έριξε μία κάτω από την καρδιά.

Και ενώ ακόμα τον κρατούσα, τον έσπρωξα και απομακρύνθηκα. Ένωσα ένα βομβαρδισμό από γροθιές. Τις ανταπέδωσα απελπισμένος. Εκείνο που ήθελα περισσότερο στον κόσμο ήταν να εκφωνήσω το λόγο μου, επειδή πίστευα ότι μόνο αυτοί οι άντρες μπορούσαν να εκτιμήσουν τις ικανότητές μου, και τώρα αυτός ο ηλίθιος κατέστρεφε την ευκαιρία μου. Τώρα άρχισα να αγωνίζομαι προσεκτικά, φροντίζοντας να πλησιάζω

για να τον χτυπήσω και να απομακρύνομαι όσο ταχύτερα μπορούσα. Το μόνο που ήθελα ήταν ένα καίριο χτύπημα στο σαγόني και θα τον έριχνα κάτω – μέχρι που άκουσα μια δυνατή φωνή να λέει: «Στοιχημάτιστα τα λεφτά μου στον μπουνταλά».

Με το που το άκουσα, σχεδόν παρέλυσα. Ήμουν μπερδεμένος: Θα έπρεπε να προσπαθήσω να κερδίσω παρά τα όσα είχε πει η φωνή; Κάτι τέτοιο δε θα ερχόταν σε αντίθεση με την ομιλία μου; Τώρα δεν ήταν η στιγμή για να επιδείξω ταπεινοφροσύνη και να μην αντισταθώ; Ένα χτύπημα στο κεφάλι, καθώς κινιόμουν κυκλικά, σακάτεψε το δεξί μου μάτι και με έβγαλε από το δίλημμα. Η αίθουσα έγινε κόκκινη την ώρα που έπεφτα. Ήταν μια ονειρική πτώση, το σώμα μου κινούνταν σε αργή κίνηση και δυσκολευόταν να αποφασίσει σε ποιο σημείο θα προσγειωθεί, μέχρι που το πάτωμα έγινε ανυπόμονο και τινάχτηκε για να με συναντήσει. Μερικές στιγμές αργότερα το άγγιξα. Μια υπνωτιστική φωνή είπε ΠΕΝΤΕ με έμφαση. Κι εγώ έμεινα εκεί, παρατηρώντας μουδιασμένος έναν σκουροκόκκινο λεκέ από το αίμα μου να παίρνει το σχήμα πεταλούδας, υγρής και γυαλιστερής πάνω στον βρώμικο κόσμο του κανναβάτσου.

Όταν η φωνή πρόφερε αργόσυρτα το ΔΕΚΑ, με σήκωσαν όρθιο και μ' έσυραν σε μια καρέκλα. Κάθισα ζαλισμένος. Το μάτι μου πονούσε και πρηζόταν με κάθε χτύπο της λαχανιασμένης μου καρδιάς κι εγώ αναρωτιόμουν αν τώρα θα με άφηναν να εκφωνήσω το λόγο μου. Ήμουν μούσκεμα στον ιδρώτα και το στόμα μου αιμοραγούσε. Είχαμε μαζευτεί όλοι μαζί τώρα στην άκρη του τοίχου. Τα άλλα αγόρια με αγνοούσαν, συνέχαιραν τον Τάτλοκ και έκαναν υποθέσεις σχετικά με την αμοιβή τους. Ένα αγόρι κλαψούριζε για το χτυπημένο χέρι του. Κοιτάζοντας μπροστά, είδα σερβιτόρους με λευκά σακάκια να μαζεύουν το φορητό ριγκ και να τοποθετούν ένα μικρό τετράγωνο χαλί στον κενό χώρο ανάμεσα στις καρέκλες. Ίσως, σκέφτηκα, θα σταθώ πάνω στο χαλί για να εκφωνήσω το λόγο μου.

Μετά ο τελετάρχης μας φώναξε: «Ελάτε εδώ, αγόρια, να πάρετε τα λεφτά σας».

Τρέξαμε κοντά στους άντρες που γελούσαν και μιλούσαν καθισμένοι στις καρέκλες τους. Όλοι έμοιαζαν φιλικοί τώρα.